

Biblioteka
SNOVI I SUDBINA

Urednica
Tea Jovanović

Naslov originala
Maeve Binchy
“Minding Frankie”

Copyright © Maeve Binchy 2010
Copyright © 2014 za srpsko izdanje Čarobna knjiga

ISBN 978-86-7702-327-0

Nijedan deo ove publikacije, kao ni publikacija u celini, ne sme se reprodukovati, umnožavati, prešampavati niti u bilo kojoj drugoj formi i bilo kojim drugim sredstvom prenositi ili distribuirati bez odobrenja izdavača. Sva prava za objavljivanje ove knjige zadržavaju autor i izdavač prema odredbama Zakona o autorskim pravima.

Čarobna knjiga
Beograd 2014.

Mejv Binči

KAKO
SMO ČUVALI
FRENKI

Preveo s engleskog
Vladimir D. Janković

Čarobna
knjiga

Dragom, velikodušnom Gordonu,
zbog koga je svaki dan ovog života divan.

Prvo poglavlje

Za Kejti Finglas, bližio se kraj jednog zamornog dana u salonu. Sve ono loše što je moglo da se dogodi – dogodilo se. Jedna žena nije unapred rekla da ima neku alergiju, pa je kući otišla s kvržicama i osipom po čelu. Majka neke neveste razgoropadila se i rekla da će na svadbi biti predmet opšte sprdnje. Čovek koji je tražio plave pramenove povilenio je kad je, negde na pola posla, upitao koliko će to da košta. Kejtin muž Gari nevino je spustio obe šake na ramena jedne šezdesetogodišnje klijentkinje, koja je na to rekla da će ga tužiti za seksualno uznemiravanje i napad.

Kejti pogleda čoveka koji je sad stajao pred njom, krupnog sveštenika žučkaste kose prošarane sedinom.

– Vi ste Kejti Finglas i, koliko mi je poznato, vodite ovu radnju – reče sveštenik, osvrćući se po bezazlenom salonu nervozno, kao da je kročio u prvoklasan burdelj.

– Tako je, oče – reče Kejti uzdahnuvši. Šta li će sad da bude?

– Razgovarao sam s nekim devojkama koje rade ovde, tamo u centru, na pristaništu, znate, i one mi rekoše da...

Kejti je bila vrlo umorna. Jeste, zaposlila je dve devojke koje su napustile školu; uredno ih je plaćala, obučavala ih. Na *šta* li su to imale da se požale jednom svešteniku?

– Da, oče, u čemu je tačno problem? – upita ona.

– Pa, i *postoji* jedan mali, mali problem. I ja rekoh, trebalo bi da se obratim direktno vama. – Pomalo nespretan čovek, takav je utisak ostavljao.

– Tako i treba, oče – reče Kejti. – Pa, recite mi o čemu je reč.

– Reč je o jednoj ženi, Steli Dikson. Ona, vidite, leži u bolnici...

– U bolnici?

Kejti je počelo da se manta u glavi. Šta li bi ovo moglo da znači? Da nije ta udahnula peroksid?

– Žao mi je. – Pokušala je da primiri glas.

– Da, ali ona želi da joj vi napravite frizuru.

– Hoćete da kažete, ponovo ukazuje poverenje našem salonu?

Čudan je ponekad život.

– Ne, mislim da ona ovamo nikada i nije dolazila... – Bio je sad vidno zbunjen.

– A otkud vi, oče, u svemu tome?

– Ja sam Brajan Flin i privremeno obavljam dužnost sveštenika pri Bolnici *Sent Brigid*, kao zamena za bolničkog sveštenika koji je trenutno u Rimu, na hodočašću. Osim toga što pacijenti traže da im unesem cigarete i piće u bolnicu, ovo je jedina ozbiljna molba koja mi je upućena.

– Vi biste, dakle, hteli da odem u bolnicu i tamo toj ženi napravim frizuru?

– Ona je teško bolesna. Umire. Pomislio sam da bi volela da porazgovara s nekom starijom osobom. Ne znači to, naravno, da vi izgledate vrlo staro. Pa i vi sami još ste devojka – reče sveštenik.

– Bože, koliko su žene Irske izgubile kad ste vi pošli za sveštenika – reče Kejti. – Dajte mi njene podatke i ja ću poneti sa sobom mađioničarski kofer, da joj pokažem trikove.

– Hvala vam mnogo, gospođo Finglas. Sve ovde piše.

I otac Flin joj dade papirić.

Uto neka sredovečna žena priđe pultu. Naočare joj behu pale na vrh nosa, a na licu joj se ogledala zebnja.

– Vi, dakle, učite ljude trikovima friziranja – reče ona.

– Da, s tim što mi radije kažemo *umetnost* friziranja – reče Kejti.

– Meni jedna rođaka dolazi iz Amerike na nekoliko nedelja. Pomenula mi je jednom da u Americi postoje mesta gde možete frizuru da napravite praktično zabadava, pod uslovom da dozvolite ljudima da vežbaju na vama.

– Pa, i mi imamo studentsko večer, utorkom; ljudi donose peškire i mi im napravimo frizuru. Obično prilože po pet evra u dobrotvorne svrhe.

– Danas je utorak! – povika žena pobedonosno.

– A ono, jeste – procedi Kejti kroz zube.

– Mogu li da rezervišem termin? Ja sam Džozii Linč.

– Divno, gospođo Linč, videćemo se posle sedam – reče Kejti pa zapisa ime.

Pogledala je sveštenika u oči. I u njima je prepoznala saosećanje i razumevanje.

Kad vodiš frizerski salon, ne teku baš samo med i mleko.

Na adresi Sent Džarlat kresent, Džozii i Čarls Linč živeli su još otkako su se uzeli, pune dvadeset tri godine. Bili su svedoci mnogih promena u tom kraju. Dućan na ćošku pretvoren je u mini-supermarket; stara perionica veša, u kojoj su ćaršave peglali i uredno pakovali, ustupila je mesto laundromatu, gde su ljudi ostavljali glomazne vreće pune svakojake odeće, predajući je na uslužno pranje. Sada je u njihovom komšiluku postojala i prava medicinska ordinacija, s četvoro lekara, dok je nekad tu radio samo stari doktor Gilespi, koji je sve žive dočekao na ovom svetu i ispratio ih sa njega.

Na vrhuncu privrednog buma, kuće na Sent Džarlat kresentu menjale su vlasnike za neverovatne sume novca. Posebno su bile tražene manje kuće s baštama, bliže gradskom jezgru. Sada to više, naravno, nije bio slučaj – recesija je umnogome ujednačila ljude, ali ipak je to bio kraj u kojem se živelo kudikamo bolje nego tri decenije ranije.

Pogledajte, naposletku, samo Moli i Pedija Kerola, s njihovim sinom Deklanom – lekarom. Pravim, školovanim lekarom! I pogledajte malu Ketii, kćerku Mutijaa i Lizi Skarlet. Ona vodi firmu za katering i traže je za glamurozne događaje.

Mnogo toga se, međutim, promenilo i nagore. Nestao je onaj duh zajedništva. Ne prolaze ulicom tamo-amo crkvene procesije na Praznik tela Hristovog, kao pre tri decenije. Džozii i Čarls Linč imali su utisak

da još samo oni, ako ne u celom svetu, a ono svakako na Sent Džarlat kresentu, uveče kleknu i posvete se molitvi.

To se nikada nije promenilo.

Kad su se uzimali, planirali su život utemeljen na geslu da porodica koja se moli zajedno – ostaje na okupu. Nameravali su da imaju osmo-ro-devetoro dece, jer Bog na ovaj svet ne donosi usta koja potom neće nahraniti. Ali nije tako bilo. Pošto je rodila Noela, Džози je saopšteno da više neće moći da rađa. Teško je bilo pomiriti se s tim. Oboje su pitali iz mnogočlanih porodica; njihovi braća i sestre izrodili su mnogo dece. Ali, ko zna, možda je ovako moralo da bude.

Od početka su gajili nadu da će Noel postati sveštenik. Fond za njegovo školovanje za sveštenika otvoren je još pre nego što je mali navršio tri godine. Izdvajali su novac od Džозине plate u fabrici kekса. Svake nedelje, na račun u Poštanskoj štedionici legao bi manji novčani iznos, a kad bi Čarls petkom doneo kovertu iz hotela, gde je radio kao nosač, i deo tog novca prebacivan je na račun u Štedionici. Noel će, kad za to dođe vreme, dobiti najbolje moguće bogoslovsko obrazovanje.

Veliko iznenađenje i još veće razočaranje doživeli su Džози i Čarls kad su saznali da njihovog sina, inače mirno dete, verski život uopšte ne zanima. Hrišćanska braća su im saopštila da dečak ni u naznakama ne pokazuje da ga taj poziv privlači, a kad je to pitanje, čisto kao, je li, jedna mogućnost, predloženo Noelu – kome je u tom trenutku bilo četrnaest godina – on je rekao da je to poslednje zanimanje na kugli zemaljskoj kojem bi voleo da se posveti.

Tu pogovora, očigledno, nije bilo.

Mesta za pogovor ostalo je, međutim, kad se povela reč o zanimanju kojem *bi voleo* da se posveti. Na to pitanje Noel je dao nejasan odgovor, rekavši samo da mu je želja da vodi neku kancelariju. Ne da radi u kancelariji, nego da je vodi. Nije, pritom, pokazivao ni najmanje interesovanje da studira menadžment, ili knjigovodstvo, ili računovodstvo, pa ni bilo šta drugo na šta bi ga uputili savetnici iz odseka za izbor radnog poziva. Voleo je likovnu umetnost, rekao im je on, ali ne da slika. Kad bi ga baš pritisli, rekao bi da voli da gleda slike i razmišlja o njima. Bio je

dobar crtač; uvek je sa sobom nosio svesku i olovku i često bi ga zatekli kako, šćućuren u čošku, crta neko lice ili neku životinju. Nije to, naravno, bio put ka pravoj karijeri, ali Noel takvo nešto od crtanja nije ni očekivao. Domaće zadatke radio je za kuhinjskim stolom, sporadično uzdišući, ali retko bi nešto u njemu pobudilo uzbuđenje ili polet. Džoz i Čarls su, s tim u vezi, postavljali pitanja na roditeljskim sastancima. Postoji li, zanimalo ih je, bilo šta u toj školi za šta on ume da se zagreje? Ali – bilo šta?

Nastavnici nisu znali šta da im kažu. Većina dečaka nedokučiva je u uzrastu od četrnaest-petnaest godina, ali oni se obično uhvate nečega, pa onda to rade. Ili, neretko, ne rade ništa. Noel Linč je, tako su im rekli nastavnici, samo postao još tiši i povučeniji nego što je ranije bio.

Da li je to u stvari dobro – pitali su se Džoz i Čarls.

Noel, izvesno, jeste bio tiha priroda, i za njih je predstavljalo veliko olakšanje što im sin ne dovodi u kuću gomile bučnih mladića koji se povozdaju tuku. Smatrali su, međutim, da je sve to posledica njegovog duhovnog života, da se on, zapravo, priprema za budući poziv sveštenika. Sada se pak činilo da, po svemu sudeći, nije to bilo posredi.

A možda to Noelu ne odgovara oblik verskog života do kakvog drže braća, razmišljala je Džoz. Možda on, zapravo, traga za nekim drukčijim pozivom, možda bi hteo u jezuite ili misionare?

Ne bi, očigledno.

Kad je navršio petnaest godina, Noel je rekao da neće više da učestvuje u porodičnim večernjim molitvama, pošto je to samo jedan besmislen obred, gde se unedogled peva jedno te isto. Nije imao ništa protiv da s vremena na vreme učini nešto dobro za bližnje, da ulepša život ljudima koje sreća nije pogledala, ali svakako ne postoji takav bog koji bi tražio da se neko zbog njega petnaest minuta tako smara, smara, smara.

Šesnaest godina imao je Noel kad su njegovi roditelji shvatili da im sin više ne ide ni na nedeljnu misu. Neko ga je jednom video tamo, pored kanala, u vreme kad je trebalo da prisustvuje ranoj misi, u crkvi na uglu. A onda im je Noel kazao da nema smisla da više ide u školu, pošto je već od njih naučio sve što treba da zna. Tih dana su zapošljavali

kancelarijsko osoblje gore, kod *Hola*, pa će i njega obučiti za rad u kancelariji. Bolje bi bilo da odmah počne da radi nego da hvata zjale.

Hrišćanska braća i nastavnici u školi rekli su da je, kao i uvek u takvim situacijama, tuga gledati momka kako napušta školu bez stečene diplome, ali, s druge strane – dodavali su oni sležući ramenima – tog dečka je vrlo teško bilo zainteresovati za ma šta pod kapom nebeskom. Taj kao da je samo sedeo i čekao da završi školovanje. Možda je čak i bolje da odmah napusti školu. Neka ga kod *Hola*, velikog prodavca građevinske opreme; neka mu svake nedelje daju platu, a onda će oni, kao roditelji, videti šta njega zapravo interesuje, ako ga uopšte išta interesuje.

S tugom u srcima, Džoz i Čarls su razmišljali o fondu koji je godinama rastao u Poštanskoj štedionici. O novcu koji nikada neće biti utrošen na to da se od Noela Linča napravi velečasni. Jedan od braće dobrodušno im predloži da bi možda bilo dobro da njih dvoje, sami, odu na neko putovanje, što je Čarlsa i Džoz prenerazilo. Taj novac prikupljan je za bogougodno delo; na bogougodno delo biće i utrošen.

Noel je dobio mesto kod *Hola*. Upoznao se s kolegama, ali bez posebnog entuzijazma. Kao što mu učenici i braća u školi nisu postali drugari, tako mu ni ovi ljudi neće postati prijatelji i sabraća. Nije on *želeo* da bude stalno sam, ali često bi se ispostavilo da je tako lakše.

Kako su godine prolazile, Noel je s majkom uspeo da udesi da ne ruča i ne večerava s roditeljima. Ručaće on negde oko podneva, a za večeru će već sam sebi nešto da zgotovi. Na taj način uspeo je da izbegne molitvu, druženje s pobožnim komšijama, kao i pitanja u vezi s tim kako je proveo dan, što je, inače, bila uobičajena tema za stolom u domu Linčovih.

Kući je dolazio sve kasnije i kasnije. Počeo je, sem toga, u povratku kući da svraća u Kejsijev pab – pravo jedno narodsko mesto – gde je pronalazio utehu i mir. Osećao se tu kao svoj na svome zato što su svi znali kako se zove.

– Za tebe imam popust, Noele – rekao bi mu gazdin sin, mangup.

Stari Kejsi, koji je govorio malo ali video sve, pogledao bi preko naočara i nastavio čistom krpom da glanca pivske čaše.

– 'Bro veče, Noele – rekao bi on, uspevajući nekako da spoji gazdinsku uljudnost s primesom neodobravanja za Noelovo ponašanje. Naposljetku, ipak je on bio poznanik Noelovog oca. Držao se kao da mu je, s jedne strane, drago što će imati kome da proda kriglu piva – ili više krigli, kako veče bude odmicalo – ali da je, s druge strane, razočaran što Noel svoja primanja ne troši na pametnije stvari. A opet, Noelu se to mesto sviđalo. Nije to bio jedan od onih otmenih, skupih pabova. Nije bio pun devojaka što se kikoću i ometaju čoveka u piću. Ovde su ga ljudi ostavljali na miru.

A to je vredelo, i te kako.

Kad je stigao kući, Noel je primetio da njegova majka izgleda drugačije. Nije odmah mogao da razluči šta je to tačno drugačije na njoj. Obukla je bila crveni pleteni kostim koji je nosila samo u posebnim prilikama. U fabrici keksa, gde je radila, nosila je uniformu, koju je bogzna kako hvalila, jer nju nositi znači ne habati dobru odeću. Kao i obično, Noelova majka se ni ovoga puta nije našminkala, tako da ni što se toga tiče promene nije bilo.

Konačno, Noel uvide da je reč o njenoj kosi. Majka je bila u kozmetičkom salonu.

– Imaš novu frizuru, mama! – reče on.

Džozzi Linč se, sva zadovoljna, pogladi po glavi. – Dobro su obavili posao, zar ne? – Govorila je kao neko ko redovno odlazi u frizerske salone.

– Mnogo ti lepo stoji, mama – reče on.

– Ako si za čaj, da pristavim čajnik – ponudi se ona.

– Ne, mama, nema potrebe.

Jedva je čekao da se odatle skloni na bezbedno, u svoju sobu. Ali tad se doseti da sutradan iz Amerike dolazi njegova sestra od strica Emili. Majka se, svakako, već priprema za njen dolazak. Ta Emili će, po svemu sudeći, kod njih ostati nekoliko nedelja. Niko nije precizirao koliko nedelja tačno...

Noel se nije bogzna koliko uključio u pripreme za tu posetu i radio je samo ono što bi baš morao, kao, na primer, da pomogne ocu da okreći sobu u kojoj će gošća odsesti, i da raščisti ostavu u prizemlju, koja je, inače, bila u pločicama, pa da tamo postave novu tuš-kabinu. Nije on ni znao bogzna šta o toj ženi; bila je starija, u pedesetim već, možebiti; jedina kćerka Noelovog rođenog strica Martina, Čarlsovog najstarijeg brata. Predavala je likovno, ali je neočekivano ostala bez posla i sada je odlučila da ušteđevinu potroši tako što će videti sveta. Za početak, zaputila se u Dablin, odakle je njen otac pre mnogo leta pošao put Amerike, da tamo potraži sreću.

A i nije se bogzna kako usrećio, bar ih je tako Čarls izvestio. Najstariji njegov brat radio je u baru u kojem je ujedno bio i najbolja mušterija. Svaki kontakt s kućom je prekinuo. Ako bi o Božiću i stigla neka čestitka, slala ih je upravo ta Emili, koja im je pismom javila prvo da joj je umro otac, a potom i majka. Preko telefona je zvučala upadljivo poslovno i rekla da očekuje da će joj, kad dođe u Dablin, porodica dozvoliti da učestvuje u svakodnevnim troškovima, a s obzirom na to da će za to vreme iznajmljivati svoj njujorški stančić, to je jedino i pošteno. Džoz i Čarls su, tako, imali povoda da poveruju da je reč o razumnoj osobi, koja im neće biti na smetnji, niti će od njih očekivati da je vodaju naokolo. Naći će ona, kako je napomenula, sama sebi zabave do mile volje.

Noel uzdahnu.

Biće to jedan u nizu događaja koje će njegovi otac i majka uzdići na nivo prave drame. Još s vrata će tu ženu zasuti pričama o blistavoj budućnosti koja Noela čeka kod *Hola*, o poslu njegove majke u fabrici keksa, kao i o ulozi njegovog oca kao glavnog portira u jednom velelepnom hotelu. Pričaće joj, usput, i o moralnom propadanju Irske, o sve manjem broju vernika na nedeljnim misama, kao i o beskrajnim lumperajkama posle kojih na bolničkim odeljenjima za hitnu pomoć nemaš iglu gde da spustiš. Oni će, naravno, pozvati Emili da im se pridruži na večernjim molitvama.

Noelova majka je već bila utrošila silno vreme na raspravu o tome da li bi na zid sveže okrećene sobe valjalo staviti sliku Svetog srca ili Naše

Gospe od Trajne pomoći. Noel je uspeo da izbegne nastavak diskusije povodom tog mučnog izbora tako što je istupio s predlogom da sa odlukom sačekaju dok žena ne doputuje.

– Ona je predavala likovno u školi, mama, možda će poneti neke svoje slike – rekao je tada i majka se, nekim čudom, istog časa saglasila.

– Potpuno si u pravu, Noele. Kao da je meni dato da donosim sve odluke na ovome svetu. Baš lepo što dolazi još jedna žena, da pokoju odluku i ona preuzme na sebe.

Noel se nadao da je majka u pravu i da im ta žena neće poremetiti svakodnevicu. Bilo je to, u svakom slučaju, vreme promene u njihovom domu. Otac će, kroz godinu-dve, otići u penziju. Majku je čekalo još nekoliko godina rada u fabrici keksa, ali je ona gledala kako da i sama ranije ode u penziju, da bi pravila Čarlsu društvo, a i da onda njih dvoje zajedno mogu da se uključe u dobrotvorni rad. Noel se nadao da će im Emili život učiniti jednostavnijim, a ne dodatno ga iskomplikovati.

Uglavnom je, međutim, celom tom pitanju posvećivao vrlo malo pažnje.

Noel je kroz život išao ne razmišljajući preduboko ni o čemu; ni o svom poslu bez perspektive kod *Hola*; ni o satima i novcu koje je traćio u pabu kod *Starog Kejsija*; ni o verskoj pomami svojih roditelja, po čijem je mišljenju večernja molitva predstavljala odgovor na većinu problema s kojima se ovaj svet suočava. Noelu, takođe, na pamet nije padalo da bi mogao da ima stalnu devojkicu. Nijednu takvu nije još imao prilike da sretne, i to je sve. Nije ga brinulo ni to što se, zapravo, ni sa kim ne druži. Ima, uostalom, mesta gde je lako naći druga. *Hol* nije jedno od takvih. Noel je ustanovio da je najbolji način da izađe na kraj sa stvarima koje nisu bajne i sjajne taj da o njima uopšte ne razmišlja. I to je davalo dobre rezultate.

Zašto popravljati stvari koje se nisu ni pokvarile?

Izrazito je ćutljiv bio Čarls Linč. Nije ni primetio ženinu novu frizuru. Ni podozrevao nije da je njegov sin popio četiri krigele piva u

povratku s posla. I teško da ga se uopšte doticalo to što mu sutradan ujutro dolazi ćerka njegovog rođenog brata Martina, Emili. Martin je svojevremeno jasno stavio do znanja da ga familija u otadžbini ne zanima.

Nije, pritom, bilo spora oko toga da je upravo Emili ta koja se, kako pristojnost nalaže, tolike godine s njima dopisivala – a i sada je išla čak dotle da se ponudi da im plati za smeštaj i hranu. To bi, zapravo, moglo i dobro da im dođe ovih dana. Čarlsu Linču su, naime, toga jutra saopštili da im njegove usluge u svojstvu hotelskog portira više nisu potrebne. On i još jedan „stariji“ nosač napustiće svoja radna mesta krajem tog meseca. Otkako je došao kući, Čarls je pokušavao da pronađe reči kojima će to priopštiti Džozu, ali nije mogao da ih nađe.

Mogao je da joj ponovi ono što je njemu rekao mladić u odelu: niz rečenica o tome kako to nema ama baš nikakve veze sa Čarlsom lično, niti s njegovom odanošću hotelu. On je tu proveo ceo radni vek, uvek blistav, u uniformi, oličen je stare slike koju su ljudi imali o tom hotelu. Ali on upravo i jeste bio to i ništa drugo: slika jednog prošlog vremena. Novi vlasnici insistirali su da se stvori nova slika, a ko bi još mogao da stane na put progresu?

Čarls je oduvek računao s tim da će na tom radnom mestu ostariti. Da će jednoga dana biti priređena svečana večera na koju će Džozu doći u dugoj haljini. Kojom će prilikom njemu biti uručen zlatni sat. Ništa, ništa od svega ovoga nikada nije trebalo da se desi.

A sad će – kroz dve i po nedelje – ostati bez posla.

Malobrojne su mogućnosti za zapošljavanje kad čovek, već zašao u šezdesete, dobije otkaz u hotelu u kojem je radio od svoje šesnaeste godine. Čarls Linč bi o svemu tome rado porazgovarao sa svojim sinom, ali poslednjih godina svaku vezu između njega i Noela kao da je neko presekao. Ako je ikada i postojala. Momak je samo tražio načina da se skloni u svoju sobu, izbegavajući svako pitanje, svaki razgovor. Ne bi bilo pošteno natovariti mu sad sve ovo na grbaču.

Neće Čarls pronaći ni saosećajnu dušu, ni vrlo savetnika. Samo reci Džozu i preturi to preko glave, reče on sebi. Ali sada mu se na sve još nakačila i ta žena što dolazi iz Amerike. Možda je bolje da stvar odloži na nekoliko dana. Čarls uzdahnu: kako se, eto, sve slučilo u pogrešno vreme.

Prima: Emili

Šalje: Betsi

Kamo sreće da uopšte nisi rešila da ideš u tu Irsku, mnogo ćeš mi nedostajati.

Volela bih da si mi dozvolila da dođem da te ispratim... Ali ti si odluke uvek donosila brzo, naprečac. Ko sam pa ja da očekujem da ćeš se promeniti?

Znam da je trebalo da kažem da ćeš u Dablinu naći ono za čim ti srce čezne, ali ja, na izvestan način, i ne želim da tako bude. Želim da kažeš da si divno provela tih šest nedelja, a onda da se lepo vratiš kući.

Neće biti isto bez tebe ovde. Otvara se jedna izložba, tu, u komšiluku, ali ja nikako ne mogu da nateram sebe da odem tamo sama. Neću ići ni blizu na onoliko pozorišnih matinea na koliko ih inače idem s tobom.

Svake nedelje zbiraću kiriju od studentkinje kojoj si iznajmila stan. Budno ću motriti za slučaj da u saksijama na prozoru ne počne da gaji neku od onih supstanci od kojih se menja ponašanje.

Moraš mi pisati, moraš sve da mi ispričaš o tom mestu gde si odsela – ništa nemoj da izostaviš. Toliko se radujem što si ponela laptop! Nećeš imati opravdanja da mi se ne javljaš. Ja ću ti neumorno prenositi svaku novost, ma kako neznatna bila, o Eriku iz prodavnice kofera. On je, Emili, stvarno zainteresovan za tebe, verovala ti ili ne!

Nadam se da ćeš ubrzo uključiti laptop i da ću čuti sve o tvom dolasku u Zemlju deteline sa tri lista.

S ljubavlju, tvoja usamljena drugarica

Betsi

Prima: Betsi

Šalje: Emili

Otkud ti to da ću morati da čekam da stignem u Irsku da bih primila tvoju poruku? Evo me na aerodromu i mašina radi.

Koještarije! Neću ja tebi nedostajati – eh, ti i ta tvoja grozničava mašta! Svašta će tebi pasti na pamet. Ne sviđam se ja Eriku, ma kakvi. On je čovek od malo reči, a i kad nešto kaže, nije to tek da bi ćaskao. Tebi priča o meni zato što se stidi da govori o – tebi. To ti je valjda jasno.

Nedostajaćeš i ti meni, Bets, ali ovo sam morala da uradim.

Pisaću ti, kunem se. Verovatno ćeš svakog dana dobijati pisma od po dvadeset strana, i još ćeš poželeli da nisi tražila da ti pišem!

Ljubim te,

Emili

– Pitam se: da li bi trebalo da odemo do aerodroma da je sačekamo? – reče Džozu Linč, peti put tog jutra.

– Sama je kazala da bi više volela da sama dođe ovamo – reče Čarls, ponovivši ono što je dotad rekao već četiri puta.

Noel je samo pio čaj iz velike šolje i ništa nije govorio.

– Napisala je da bi avion trebalo da sleti rano, ako budu imali dobar vetar u leđa. – Džozu je govorila kao da i sama često leti avionom.

– To znači da bi trebalo da stigne svakog časa... – na to će Čarls, teška srca.

Mrsko mu je bilo što mora u hotel i tog jutra, pošto je znao da su mu dani na poslu odbrojani. Biće dovoljno vremena da kaže Džozu kako stoje stvari, samo da se ta žena smesti. Martinova kćerka! Čarls se nadao da od oca nije nasledila neutoljivu žed.

Neko je pozvonio na vrata. Džozu se prepade. Dograbila je onu šolju čaja ispred Noela, brže-bolje skleptala prazan stalak za kuvano jaje i tanjir koji su stajali ispred Čarlsa. Opet zagladivši kosu, ona progovori visokim, izveštačenim glasom.

– Otvori vrata, Noele, molim te, to je tvoja sestra Emili.

Noel otvori vrata i ugleda ženu niskog rasta od četrdesetak godina, kovrdžave kose, u mantilu prljavobele boje. Imala je dve lepe, crvene torbe s točkićima. Izgledala je kao da situaciju potpuno drži pod kontrolom. Prvi put je bila u ovoj zemlji, a bez ikakvih problema je pro-našla Sent Džarlat kresent.

– Ti si sigurno Noel. Nadam se da nisam prerano stigla.

– Ne, svi smo ustali. Upravo se spremamo da krenemo na posao, znaš, i, uzgred, dobro došla!

– Hvala ti. Pa, mogu li da uđem i pozdravim se, odnosno oprostim, i sa njima?

Noel postade svestan da je mogao tako do sutra da je drži na pragu, ali ipak je bio, takoreći, napola budan. Tek negde oko jedanaest sati, kad popije prvu votku s koka-kolom, u potpunosti bi preuzeo dizgine nad danom. Noel je bio apsolutno siguran da niko kod *Hola* ne zna za njegovu jutarnju dozu alkohola, kao ni za repete koje sebi priušti sredinom popodneva, da podmaže mašinu. Krio se vrlo pažljivo i uvek nastojao da mu iz torbe viri boca prave dijet-kole. Votku je dodavao iz zasebnog izvora, kad ostane sam.

On uvede sitnu Amerikanku u kuhinju, gde su je njegovi majka i otac poljubili u obraz i rekli kako je, eto, svanuo divan dan kad se kći Martina Linča vratila u postojbinu svojih predaka.

– Vidimo se večeras, Noele – doviknu ona za njim.

– Da, naravno. Možda malčice okasnim. Brdo stvari me čeka danas. Ali samo se ti lepo smesti...

– Hoću, i hvala ti što si pristao da mi pružiš gostoprimstvo u svom domu.

On ih ostavi tako. Zatvarajući za sobom vrata, Noel prepozna ponos u majčinom glasu dok je opisivala tek uređenu sobu u prizemlju. A čuo je i kad je njegova sestra od strica ciknula pa rekla kako soba izgleda savršeno.

Noelu se, inače, učinilo da je otac veoma ćutljiv, i toga jutra i prethodne večeri. Biće, međutim, da mu se to samo priviđa. Bezbrizan će njegov otac biti sve dok ga cimaju oni tamo u hotelu i dok on zna

da ga svake večeri čeka molitva, da će jednom godišnje moći da ode do Lurda, da vidi svetište, a da onda priča kako će jednoga dana otići i dalje, do Rima možda, ili do Svete zemlje. Čarls Linč je imao tu sreću da se rodi kao čovek koji će se zadovoljiti stvarima kakve jesu. Nije mu bilo potrebno da umrtvljuje sebe tako što će sate i sate provoditi pijajući kod *Starog Kejsija* ne bi li sebi olakšao nesnosan teret dana i noći.

Noel je otišao na kraj ulice, gde će uhvatiti autobus. Hodao je kao i svakoga jutra, klimajući glavom ljudima, ali ne videći ništa, ni jedan jedini detalj iz sveta koji ga okružuje. Pita se, onako uzgred, kakav li će utisak to mesto ostaviti na preduzimljivu Amerikanku.

Verovatno će žena ostati jedno nedelju dana, a onda će, pavši u očaj, dići ruke od svega.

U fabrici kekasa, Džози je svima ispričala kako je došla Emili, koja je do Sent Džarlat kresenta našla put kao da je tu rođena i odrasla. Džози im je govorila kako je to jedna mnogo fina osoba koja se ponudila da pripremi večeru za celu porodicu. Na njima je, tako im je rekla Emili, samo da kažu šta vole a šta ne vole da jedu i da joj pokažu gde je pijaca. Nije htela ni da privilegne, da se odmori malo, jer je, po svemu sudeći, spavala u putu ovamo, u avionu. Oduševila se svime što je videla u kući i kazala uz to da joj je baštovanluk hobi, pa će, kako reče, i sama da nabavi dve-tri biljke, kad izađe u kupovinu. Ukoliko to, naravno, njima ne smeta.

Žene na to rekoše da je Džози zaista prava srećnica. Lako je moglo da se desi da ta Amerikanka bude neka mnogo teška osoba.

U hotelu, Čarls je svakome s kim bi se susreo pokazivao ono svoje normalno, prijatno lice. Unosio je u hol kofere iz taksija, objašnjavao turistima kako da stignu do znamenitosti grada Dablina, proveravao programe gradskih pozorišta, a onda pogledao u tužno lice malog, debeljušnog španijela kralja Čarlsa¹, vezanog za ogradu ispred hotela. Čarls je poznavao to psetance – Cezar se zvao. Obično su tu kucu

¹ Vrsta španijela, poznata i pod nazivom kavaljerski pas ili kavaljerski španijel. (Prim. prev.)